

KUVATAIDE

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

LUOKAT 1-2

Vuosiluokilla 1-2 luodaan perustaa oppilaan omakohtaiselle suhteelle kuvien tekemiseen, kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Ilmaisun taitojen ja esteettisten valmiuksien kehittymistä tuetaan eri aistien ja koko kehon yhteistyöllä. Oppilaita ohjataan käyttämään mielikuvia, kuvataiteen käsitteistöä ja kuvallisen tuottamisen keinoja. Opetuksessa hyödynnetään toiminnallisuutta ja leikinomaisuutta. Oppilaita kannustetaan pitkäjänteiseen taideoppimiseen. Kuvien tuottamista ja tulkintaa harjoitellaan myös tieto- ja viestintäteknologian ja verkkoympäristöjen avulla. Opetuksessa rohkaistaan toimimaan yhdessä, jakamaan kokemuksia sekä vastaanottamaan ja antamaan palautetta kuvallisesta työskentelystä. Samalla opetellaan huolehtimaan työskentelyvälineistä, keskustelemaan ja tekemään havaintoja visuaalisesta ympäristöstä.

Kuvataiteen oppitunnit (yksi vuosiviikkotunti 1.-5 luokilla, 2 vvt:a 6.-luokalla) suositellaan mahdollisuuksien mukaan järjestettäväksi kaksoistunteina riippuen käytetyistä työtavoista. Myös integroidessa kuvataidetta muihin oppiaineisiin, kaksoistunnit ovat perusteltuja.

L= laaja-alainen osaaminen

T= tavoitteet

S= sisällöt

LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN kuvataiteessa 1-2 luokilla painottuu seuraavasti:

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Työskentelyn lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset, havainnot ja kysymykset. Ihmettelylle, oivaltamiselle, uuden löytämiselle, keksimiselle, mielikuvitukselle sekä oppimisen ilolle on tilaa. Oppilaita kannustetaan kysymään ja kuuntelemaan sekä tekemään havaintoja.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Oppilaita ohjataan tutustumaan omaan ja muiden kulttuuriperintöön. Mielikuvitus, kekseliäisyys ja ilmaisutaidot kehittyvät kuvallisessa työskentelyssä.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Oppilas osaa noudattaa ohjeita, keskittyy omaan työskentelyyn, huolehtii työvälineistään ja työympäristöstä.

Monilukutaito (L4)

Oppilas tarkastelee esim. kotoaan tuomia omaan vapaa-aikaansa liittyviä kuvia ja niistä keskustellaan yhdessä. Oppilas tarkastelee erilaisia taidekuvia. Opetuksessa käytetään ikäkauden tarpeisiin soveltuvia tekstejä ja kuvastoa.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan käyttämällä vastuullisesti TVT:tä ja verkkoympäristöjä.

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Oppilaita ohjataan työskentelemään pitkäjänteisesti ja tekemään työn valmiiksi. Oma ja yhdessä tehtyä työtä opitaan arvostamaan.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Oppilasta ohjataan kohtelemaan toisia tasavertaisesti. Kuvataiteessa huomioidaan kulttuurinen moninaisuus aihepiirien valinnassa. Opetuksessa tuetaan oppilaiden yhdessä toimimisen edellytyksiä ja käytäntöjä. Oppilaiden kanssa otetaan huomioon kestävä kehityksen näkökulmia kuvataiteessa, esimerkiksi käyttämällä kierrätysmateriaaleja.

KUVATAITEEN TAVOITTEISIIN LIITTYVÄT KESKEISET SISÄLTÖALUEET VUOSILUOKILLA 1–2

Kuvataiteen opetuksen tavoitteita lähestytään omia kuvakulttuureja, ympäristön kuvakulttuureja ja taiteen maailmoja tutkimalla. Sisältöalueet ovat toisiaan täydentäviä ja opetuksessa tarkastellaan myös niiden välisiä yhteyksiä. Sisältöjen valinnan lähtökohtia ovat oppilaille merkitykselliset taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin teokset, tuotteet ja ilmiöt. Sisällöt rakentavat yhteyksiä oppilaille tuttuun ja heille uusien kuvakulttuurien välille. Oppilaita kannustetaan ottamaan osaa opetuksen sisältöjen, tarkasteltavien kuvastojen, työskentelymenetelmien ja välineiden valintaan. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.

Sisältöalueet (S1,S2,S3) näkyvät tavoitteissa 1.-2. -luokille soveltuvin osin.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti

Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin

Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana

Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista

Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta
Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana
Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta
Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä
Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.
Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta

1. VISUAALINEN HAVAITSEMINEN JA AJATTELU (T1,T2,T3)

T1 Oppilas oppii tekemään moniaistisia havaintoja ympäristöstään, taiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista.

T2 Oppilas rohkaistuu keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan
luodaan lapselle kokemuksia esim. ympäristön pinnoista ja materiaaleista koskemalla, moniaistisesti tutkimalla
tutustutaan kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä
(esim. maalaustaide, valokuvataide, taidetta eri aikakausilta, nukketatterivierailut, taidenäyttelyvierailut, kulttuuripalveluiden tuottamat pajat yms.)
tarkastellaan erilaisia kuvatyyppejä
luodaan hyväksyvää ilmapiiriä omien ja toisten oppilaiden teosten tarkasteluun

T3 Oppilas innostuu ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan eri kuvantuottamisen keinoin (ks. kuvallinen tuottaminen).

2. Kuvallinen tuottaminen (T4,T5,T6)

T4 Oppilas innostuu kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan erilaisia kuvallisia ilmaisutapoja.

MATERIAALIT VOIVAT OLLA ESIMERKIKSI

erilaiset piirtimet: lyijykynä, hiili, puuvärikynät, erilaiset liidut (vaha/akvarelli), tussit
erilaiset vesiohenteiset värit: vesivärit, pullovärit, peitevärit, painovärit
erilaiset paperilaadut ja -koot: piirustuspaperi, akvarellipaperi, väripaperi, kartongit, voimapaperi
kierrätysmateriaalit ja luonnonmateriaalit
muovailumateriaalit: savet, paperi- ja muovailumassat, kipsi
liimat, siveltimet, maalarinteippi, fiksatiivi, pahvit, askartelutikut
aikakausilehdet, sanomalehdet

TEKNIKOITA ESIMERKIKSI:

maalaus- ja piirustustekniikoita, kollaasi
muovailu, rakentelu, yksinkertaiset painotyöt (esim. pressprint)

T5 Oppilas oppii pitkäjänteistä kuvallista työskentelyä yksin ja yhdessä muiden kanssa
oppilaita ohjataan materiaalien ja välineiden asianmukaiseen käyttöön ja niistä huolehtimiseen
harjoitellaan keskittymistä ja pitkäjänteistä työskentelyä
opetellaan työskentelyyn ryhtymistä ja työskentelyn lopettamista
opetellaan kunnioittamaan omaa ja toisten työskentelyä
innostetaan leikinomaiseen kokeiluun ja luoviin ratkaisuihin
Esim. mielekkään aihepiirin työstäminen eri tekniikoilla ja ilmaisukeinoilla (piirustukset, tarinat, draama)
oppilaan omista kuvakulttuureista ja kokemusmaailmasta lähtevät aiheet voivat olla esimerkiksi
tällaisia: "mikä on mielestäsi kauneinta tai ruminta maailmassa?", omat unelmat, pelit,

lempipaikka, suunnittele oma penaali tai college-paita, tai saduista ja televisiosarjoista heräävät aiheet, tms.

T6 Oppilas oppii tarkastelemaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa ja muiden kuvissa esim. mainoskuvien katsominen yhdessä. Keskustellaan, mihin kuvilla pyritään ja miksi mainoksia tehdään.

esim. taidekuvan herättämien tunteiden ja ajatusten tarkastelu yhdessä

3 . Visuaalisen kulttuurin tulkinta (T7,T8,T9)

T7 Oppilas oppii käyttämään kuvataiteen käsitteistöä sekä tarkastelemaan erilaisia kuvatyyppejä esim. kuvatyypeistä taidekuva, mainos, valokuva

materiaalien ja välineiden nimiä (esim. sivellin, vesiväri, peiteväri, liitu, hiili..)

väri, värien sekoittaminen, sommittelu, piste, viiva, pinta, muoto, valo, varjo

työtapojen ja tekniikoiden käsitteitä, esim. piirtää, maalata, muovaila, rakentaa, varjostaa

Alaluokilla luodaan pikkuhiljaa perustaa kuvalliselle ajattelulle, jota sitten kehitetään edelleen yläluokilla. Ensimmäisillä vuosiluokilla voi aloittaa näiden "aakkosten" opettelua.

T8 Oppilas oppii tunnistamaan erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristöstään.

esim. ulkomainokset, veistokset, julkiset taideteokset, seinämaalaukset, graffitit, arkkitehtuurin, piha/vihersuunnittelun havainnointi (koulun piha, leikkipaikat, alikulut, kauppakeskukset)

T9 Oppilas oppii tekemään kuvia oman elinympäristön pohjalta, eri aikojen pohjalta ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta

esim. tehdään kartta koulun pihasta, kuva omasta huoneesta, kotimaisema, mitä näen ikkunasta

esim. tulevaisuuden kuvittamista, menneisyyden kuvia, vanhojen valokuvien ja historiallisen taiteen pohjalta työskentelyä

esim. aasialaisen taiteen, afrikkalaisen yms. taiteen pohjalta työskentelyä, naamiot, kankaan kuvion suunnittelu

4. Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen (T10,T11)

T10 Oppilas oppii tunnistamaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja

esim. kauneuskäsitys: mikä on kaunista, mikä rumaa, ja mistä se johtuu

mikä koetaan kuvissa tai taiteessa esteettisenä/kauniina (värit, muodot, sommittelu, aihe; kuvan ei-esittävyys tai esittävyys, näköisyyteen tai ei-näköisyyteen pyrkiminen)

rakennetussa ympäristössä näkyvät ajan kulttuurin arvostukset

T11 Oppilas oppii ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurin moninaisuus ja kestävä kehitys

arvostetaan muiden oppilaiden työskentelyä ja tuotoksia

kierrätysmateriaalien käyttäminen

oman työskentelyn jälkien siivoaminen ja teosten säilyttäminen

oppilas tutustuu muiden kulttuurien kuvakulttuureihin

INTEGRAATIO MUIHIN OPPIAINEISIIN VUOSILUOKILLA 1-2

Kuvataiteen yhdistäminen muihin oppiaineisiin on alkuopetuksessa luontevaa, kehollista ja moniaistista oppimista tukevaa.

Esimerkiksi:

AI: Kirjainten ja lukemisen opettelussa voidaan kuvallisesti työstää esimerkiksi kirjainmuotoja ja tarinoiden aiheita. Samalla vahvistetaan oppilaiden hienomotorisia taitoja. Esitysten lavastaminen, nukketatteriesitykset.

MA: lukumäärien kuvaaminen, luontomatematiikkaa (kivet, kävyt...)

YL: maataide, luonnon eläimistön ja kasviston yms. oppiaineen aihepiirin kuvaaminen, kierrätystaide
LI: patsaiden muodostaminen vartaloista yksin ja ryhmässä
MU: tunnetilamaalaus, rytmien maalaus, äänen ja piirtämisen yhdistäminen
KS: kädentaidot, suunnittelu, sommittelu

ARVIOINTI

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa 1-2 luokilla

Arviointi ja palautteen antaminen on jatkuvaa, ohjaavaa ja luonteeltaan kannustavaa. Palautteen antamisessa huomioidaan erityisesti oppilaan onnistumiset ja yksilöllinen edistyminen. Palaute rohkaisee oppilaita omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita kuvataiteessa ovat havainnointi, työskentelyn aloittaminen, työn tekeminen siihen paneutuen ja työn valmiiksi saattaminen.

Kuvallisen tuottamisen arvioinnin yhteydessä otetaan huomioon taito käyttää eri ilmaisuvälineitä ja luova toteutustapa.

2. VUOSILUOKKA

L= laaja-alainen osaaminen

T= tavoitteet

S= sisällöt

KUVATAITEEN TAVOITTEISIIN LIITTYVÄT KESKEISET SISÄLTÖALUEET VUOSILUOKILLA 1–2

Kuvataiteen opetuksen tavoitteita lähestytään omia kuvakulttuureja, ympäristön kuvakulttuureja ja taiteen maailmoja tutkimalla. Sisältöalueet ovat toisiaan täydentäviä ja opetuksessa tarkastellaan myös niiden välisiä yhteyksiä. Sisältöjen valinnan lähtökohtia ovat oppilaille merkitykselliset taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin teokset, tuotteet ja ilmiöt. Sisällöt rakentavat yhteyksiä oppilaille tuttuun ja heille uusien kuvakulttuurien välille. Oppilaita kannustetaan ottamaan osaa opetuksen sisältöjen, tarkasteltavien kuvastojen, työskentelymenetelmien ja välineiden valintaan. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.

Sisältöalueet (S1,S2,S3) näkyvät tavoitteissa 1.-2. -luokille soveltuvin osin.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti

Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin

Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana

Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista

Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta

Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana

Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä
Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.
Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta

1. VISUAALINEN HAVAITSEMINEN JA AJATTELU (T1,T2,T3)

T1 Oppilas oppii tekemään moniaistisia havaintoja ympäristöstään, taiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista.

T2 Oppilas rohkaistuu keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan
luodaan lapselle kokemuksia esim. ympäristön pinnoista ja materiaaleista koskemalla, moniaistisesti tutkimalla
tutustutaan kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä
(esim. maalaustaide, valokuvataide, taidetta eri aikakausilta, nukketatterivierailut,
taidenäyttelyvierailut, kulttuuripalveluiden tuottamat pajat yms.)
tarkastellaan erilaisia kuvatyyppejä
luodaan hyväksyvää ilmapiiriä omien ja toisten oppilaiden teosten tarkasteluun

T3 Oppilas innostuu ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan eri kuvantuottamisen keinoin (ks. kuvallinen tuottaminen).

2. Kuvallinen tuottaminen (T4,T5,T6)

T4 Oppilas innostuu kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan erilaisia kuvallisia ilmaisutapoja.

MATERIAALIT VOIVAT OLLA *ESIMERKIKSI*

erilaiset piirtimet: lyijykynä, hiili, puuvärikynät, erilaiset liidut (vaha/akvarelli), tussit
erilaiset vesiohenteiset värit: vesivärit, pullovärit, peitevärit, painovärit
erilaiset paperilaadut ja -koot: piirustuspaperi, akvarellipaperi, väripaperi, kartongit, voimapaperi
kierrätysmateriaalit ja luonnonmateriaalit
muovailumateriaalit: savet, paperi- ja muovailumassat, kipsi
liimat, siveltimet, maalarinteippi, fiksatiivi, pahvit, askartelutikut
aikakauslehdet, sanomalehdet

TEKNIKOITA *ESIMERKIKSI*:

maalaus- ja piirustustekniikoita, kollaasi
muovailu, rakentelu, yksinkertaiset painotyöt (esim. pressprint)

T5 Oppilas oppii pitkäjänteistä kuvallista työskentelyä yksin ja yhdessä muiden kanssa
oppilaita ohjataan materiaalien ja välineiden asianmukaiseen käyttöön ja niistä huolehtimiseen
harjoitellaan keskittymistä ja pitkäjänteistä työskentelyä
opetellaan työskentelyyn ryhtymistä ja työskentelyn lopettamista
opetellaan kunnioittamaan omaa ja toisten työskentelyä
innostetaan leikinomaiseen kokeiluun ja luoviin ratkaisuihin
Esim. mielekkään aihepiirin työstäminen eri tekniikoilla ja ilmaisukeinoilla (piirustukset, tarinat, draama)
oppilaan omista kuvakulttuureista ja kokemusmaailmasta lähtevät aiheet voivat olla esimerkiksi
tällaisia: "mikä on mielestäsi kauneinta tai ruminta maailmassa?", omat unelmat, pelit,
lempipaikka, suunnittele oma penaali tai college-paita, tai saduista ja televisiosarjoista heräävät aiheet,
tms.

T6 Oppilas oppii tarkastelemaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa ja muiden kuvissa

esim. mainoskuvien katsominen yhdessä. Keskustellaan, mihin kuvilla pyritään ja miksi mainoksia tehdään.

esim. taidekuvan herättämien tunteiden ja ajatusten tarkastelu yhdessä

3 . Visuaalisen kulttuurin tulkinta (T7,T8,T9)

T7 Oppilas oppii käyttämään kuvataiteen käsitteistöä sekä tarkastelemaan erilaisia kuvatyyppejä

esim. kuvatyypeistä taidekuva, mainos, valokuva

materiaalien ja välineiden nimiä (esim. sivellin, vesiväri, peiteväri, liitu, hiili..)

väri, värien sekoittaminen, sommittelu, piste, viiva, pinta, muoto, valo, varjo

työtapojen ja tekniikoiden käsitteitä, esim. piirtää, maalata, muovailla, rakentaa, varjostaa

Alaluokilla luodaan pikkuhiljaa perustaa kuvalliselle ajattelulle, jota sitten kehitetään edelleen yläluokilla. Ensimmäisillä vuosiluokilla voi aloittaa näiden "aakkosten" opettelua.

T8 Oppilas oppii tunnistamaan erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristöstään.

esim. ulkomainokset, veistokset, julkiset taideteokset, seinämaalaukset, graffitit, arkkitehtuurin, piha/vihersuunnittelun havainnointi (koulun piha, leikkipaikat, alikulut, kauppakeskukset)

T9 Oppilas oppii tekemään kuvia oman elinympäristön pohjalta, eri aikojen pohjalta ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta

esim. tehdään kartta koulun pihasta, kuva omasta huoneesta, kotimaisema, mitä näen ikkunasta

esim. tulevaisuuden kuvittamista, menneisyyden kuvia, vanhojen valokuvien ja historiallisen taiteen pohjalta työskentelyä

esim. aasialaisen taiteen, afrikkalaisen yms. taiteen pohjalta työskentelyä, naamiot, kankaan kuvion suunnittelu

4. Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen (T10,T11)

T10 Oppilas oppii tunnistamaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja

esim. kauneuskäsitys: mikä on kaunista, mikä rumaa, ja mistä se johtuu

mikä koetaan kuvissa tai taiteessa esteettisenä/kauniina (värit, muodot, sommittelu, aihe; kuvan ei-esittävyys tai esittävyys, näköisyyteen tai ei-näköisyyteen pyrkiminen)

rakennetussa ympäristössä näkyvät ajan kulttuurin arvostukset

T11 Oppilas oppii ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys

arvostetaan muiden oppilaiden työskentelyä ja tuotoksia

kierrätysmateriaalien käyttäminen

oman työskentelyn jälkien siivoaminen ja teosten säilyttäminen

oppilas tutustuu muiden kulttuurien kuvakulttuureihin

INTEGRAATIO MUIHIN OPPIAINEISIIN VUOSILUOKILLA 1-2

Kuvataiteen yhdistäminen muihin oppiaineisiin on alkuopetuksessa luontevaa, kehollista ja moniaistista oppimista tukevaa.

Esimerkiksi:

AI: Kirjainten ja lukemisen opettelussa voidaan kuvallisesti työstää esimerkiksi kirjainmuotoja ja tarinoiden aiheita. Samalla vahvistetaan oppilaiden hienomotorisia taitoja. Esitysten lavastaminen, nukketatteriesitykset.

MA: lukumäärien kuvaaminen, luontomatematiikkaa (kivet, kävyt...)

YL: maataide, luonnon eläimistön ja kasviston yms. oppiaineen aihepiirin kuvaaminen, kierrätystaide

LI: patsaiden muodostaminen vartaloista yksin ja ryhmässä

MU: tunnetilamaalaus, rytmien maalaus, äänen ja piirtämisen yhdistäminen

KS: kädentaidot, suunnittelu, sommittelu

ARVIOINTI

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa 1-2 luokilla

Arviointi ja palautteen antaminen on jatkuvaa, ohjaavaa ja luonteeltaan kannustavaa. Palautteen antamisessa huomioidaan erityisesti oppilaan onnistumiset ja yksilöllinen edistyminen. Palaute rohkaisee oppilaita omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita kuvataiteessa ovat havainnointi, työskentelyn aloittaminen, työn tekeminen siihen paneutuen ja työn valmiiksi saattaminen.

Kuvallisen tuottamisen arvioinnin yhteydessä otetaan huomioon taito käyttää eri ilmaisuvälineitä ja luova toteutustapa.

3 – 6. VUOSILUOKAT

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuviutus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan mahdollisuuksien mukaan paikalliseen kulttuuritarjontaan ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Luokat 3-6

Vuosiluokilla 3–6 oppilaat laajentavat omakohtaista suhdettaan kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Oppilaita kannustetaan erilaisten kuvailmaisun keinojen kokeiluun ja harjoitteluun sekä kuvallisten taitojen tavoitteelliseen kehittämiseen. Opetuksessa tarkastellaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin vaikutuksia mielipiteisiin, asenteisiin ja toimintatapoihin oppilaiden omassa elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan tutkimaan taiteilijoiden ja muun visuaalisen kulttuurin tekijöiden tavoitteita ja rooleja eri aikoina sekä erilaisissa kulttuurisissa yhteyksissä. Opetuksessa tuetaan oppilaiden yhdessä toimimisen edellytyksiä ja käytäntöjä. Kuvien tuottamisen ja tulkinnan taitoja syvennetään hyödyntämällä vastuullisesti tieto- ja viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä mahdollisuuksien mukaan.

Kuvataidetta (yksi vuosiviikkotunti 1.-4. -luokilla, 2 vvt:a viidennellä luokalla ja 1 vvt:a kuudennella luokalla) suositellaan opiskeltavan kaksoistunteina riippuen kulloinkin käytetyistä materiaaleista ja työtavoista tai silloin, kun se on integroituna muihin oppiaineisiin.

L= laaja-alainen osaaminen

T=tavoitteet

S=sisällöt

Laaja-alainen osaaminen

3 - 6 luokat

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Kuvallisessa työskentelyssä vahvistetaan sekä itsenäistä työskentelyä että ryhmätyötaitoja. Työn suunnittelua, tavoitteiden asettamista sekä työskentelyn ja edistymisen arviointia harjoitellaan. Mielikuvitusta, kekseliäisyyttä ja toiminnallisuutta hyödynnetään tehtäviä tehdessä.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Omaan ja muiden kulttuuriperintöön tutustumalla vahvistetaan identiteettiä ja ymmärrystä maailmasta. Kuvallista itseilmaisua harjoitellaan ja opitaan nauttimaan tekemisen ja ilmaisun ilosta. Taideteoksia ja erilaisia kuvia opitaan tarkastelemaan arvostavasti. Mediakulttuuria analysoidaan sekä opitaan tunnistamaan median vaikutuksia.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Kuvataidetunneilla opitaan kantamaan vastuuta oppimisympäristön siisteydestä, työvälineistä ja opiskelun ilmapiiristä. Oivalletaan sääntöjen ja sopimusten merkitys kuvataidetunneilla. Yhteisessä työskentelyssä oppilaat kehittävät tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Opitaan tarkastelemaan kriittisesti mainonnan ja median vaikutusta.

Monilukutaito (L4)

Monilukutaito vahvistuu, kun tarkastellaan erilaisia kuvia tekijän, katsojan sekä käyttöyhteyksien ja tilanteiden näkökulmista. Oppilas oppii havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti sekä keskustelemaan havainnoistaan. Tutustutaan kuvilla vaikuttamiseen.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Oppilaita ohjataan tieto- ja viestintätekniikan vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön kuvallisessa työskentelyssä ja tuotosten dokumentoinnissa mahdollisuuksien mukaan. Kuvien tuottamisen ja tulkinnan taitoja syvennetään hyödyntämällä TVT:tä ja verkkoympäristöjä.

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Opetellaan pitkäjänteistä ja vastuullista työskentelyä. Harjoitellaan oma-aloitteisuutta ja ryhmässä toimimista. Ryhmässä opitaan ottamaan huomioon erilaisia näkökulmia ja suunnittelemaan työyhteisten ideoiden pohjalta.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Opetellaan kohtelemaan toisia tasavertaisesti. Kuvataiteessa huomioidaan kulttuurinen moninaisuus aihepiirien valinnassa. Opetuksessa tuetaan oppilaiden yhdessä toimimisen edellytyksiä ja käytäntöjä. Huomioidaan kestävä kehityksen näkökulmia kuvataiteessa ja muussa elämässä esimerkiksi käyttämällä kierrätysmateriaaleja. Oppilaita kannustetaan vaikuttamaan ja osallistumaan kuvien avulla omassa elinpiirissään sekä itsensä että yhteisönsä hyväksi.

Kuvataiteen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-4

Kuvataiteen opetuksen tavoitteita lähestytään omia kuvakulttuureja, ympäristön kuvakulttuureja ja taiteen maailmoja tutkimalla. Sisältöalueet ovat toisiaan täydentäviä ja opetuksessa tarkastellaan myös niiden välisiä yhteyksiä. Sisältöjen valinnan lähtökohtia ovat oppilaille merkitykselliset taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin teokset, tuotteet ja ilmiöt. Sisällöt rakentavat yhteyksiä oppilaille tuttuun ja heille uusien kuvakulttuurien välille. Oppilaita kannustetaan ottamaan osaa opetuksen sisältöjen, tarkasteltavien kuvastojen, työskentelymenetelmien ja välineiden valintaan. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.

S1 Omat kuvakulttuurit:

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti.

Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin.

Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista

Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta

Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä

Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana

Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa

S3 Taiteen maailmat:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta
Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta

Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana

Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen

Sisältöalueet (S1,S2,S3) näkyvät tavoitteissa 3.-4. -luokille soveltuvien osien.

1. VISUAALINEN HAVAITSEMINEN JA AJATTELU T 1,2,3

T1 Oppilas oppii tekemään moniaistisia havaintoja ympäristöstään, taiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen.

Esimerkiksi:

luonnosvihko, kännykkäkuvat, tablettikuvat ja videot taltioinnin ja työskentelyn välineinä

piirtämällä, maalaamalla, rakentelemalla, muovaamalla

luonnonympäristöstä aiheita ammentamalla

T2 Oppilas rohkaistuu keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

tutustutaan kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla yhdessä erilaisia teoksia eri aikakausilta, aihepiirejä ja ilmiöitä

(esim. maalaustaide, valokuvataide, julistetaide, kirjankuvitustaide, mediataide, taide eri aikakausilta; muotoilu, keramiikka, rakennukset...)

taidemuseot, näyttelyt

luodaan hyväksyvää ilmapiiriä omien ja toisten oppilaiden töiden tarkasteluun

T3 Oppilas innostuu ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti

ks. kuvallinen tuottaminen

2. KUVALLINEN TUOTTAMINEN (T4, T5, T6)

T4 Oppilas opettelee käyttämään erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan erilaisia kuvallisen ilmaisun keinoja.

Tekniikoita esimerkiksi:

maalaus- ja piirustustekniikoita, kollaasi/leiketyö

muovailu, rakentelu

yksinkertaiset painotyöt (esim. pressprint)

viivan käyttö erilaisilla piirtimillä

valööriharjoituksia

värien sekoittaminen

sekatekniikat

Materiaaleja esimerkiksi:

erilaiset piirtimet: lyijykynä, hiili, puuvärikynät, erilaiset liidut (vaha/akvarelli), tussit

erilaiset vesiohenteiset värit: vesivärit pullovärit, peitevärit, painovärit

erilaiset paperilaadut ja -koot: piirustuspaperi, akvarellipaperi, väripaperi, kartongit, voimapaperi

kierrätysmateriaalit ja luonnonmateriaalit

muovailumateriaalit: savet, paperi- ja muovailumassat, kipsi

liimat, siveltimet, maalarinteippi, fiksatiivi, pahvit, askartelutikut

aikakauslehdet, sanomalehdet

Oppilaiden omista kuvakulttuureista lähtevät aiheet:

Oppilaan omista kuvakulttuureista ja kokemusmaailmasta lähtevät aiheet voivat olla esimerkiksi:

Lemmikit ja toive-eläimet, lelut, sadut, sarjakuvat, kirjojen kuvitukset, animaatiot, harrastukset, oma perhe, idolit, televisio-ohjelmat, elokuvahahmot, juhlapäiviin ja vuodenaikaan liittyvät teemat.

T5 Oppilas opettelee tavoitteellista kuvallisten taitojen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa harjaannutaan tutkimaan värejä (sekoitukset, valööri, kylmät ja lämpimät värit), muotoja ja pintoja harjoitellaan keskittymistä ja pitkäjänteistä työskentelyä opetellaan työskentelyyn ryhtymistä ja työskentelyn lopettamista opetellaan kunnioittamaan omaa ja toisten työskentelyä

T6 Oppilas tutustuu erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja oppii käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omista kuvissa.

Esimerkiksi:

media, kuvakerronta esim. sarjakuvat, video, animaatio, elokuva, kirjallisuuskuvakoot, kuvakulmat, kuvien rajaaminen vaikuttamisen keinoina

taide-, peli-, uutis- ja mainoskuvien katsominen yhdessä. Keskustellaan, mihin kuvilla pyritään ja miksi erilaisia kuvia tehdään.

3. VISUAALISEN KULTTUURIN TULKINTA T 7,8,9

T7 Oppilas oppii tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta kuvissa

pohditaan todellisuuden ja fiktion suhdetta erilaisissa kuvissa yhdessä keskustellen (sadut, tarinat, faktat, fantasiat)

innostetaan oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omista kuvissaan.

T8 Oppilas opettelee tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin.

Esimerkiksi:

mitä tekijä on halunnut kuvallaan viestittää?

mikä on teoksen tausta, jos mahdollista selvittää?

mitä kukin oppilas näkee kuvassa? Tulkinnat vaihtelevat katsojan mukaan.

mitä yhteiskunnallisia arvostuksia teos heijastaa? (kuvatut aiheet, kenestä tehdään muotokuva, mitä asioita korostetaan, mikä on ajan kauneuskäsitys...)

taideteoksiin liittyvien merkityksien tarkastelu

T9 Oppilas oppii kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan

Esimerkiksi:

käsillä ja kepeillä/tikuilla maalaaminen (luolamaalausten tyyliin)

täplämaalaus (pointillismi)

afrikkalainen taide (naamiot, veistokset, puvut)

nykyaide

ornamentiikka, koristetaide

ihmisen kuvaaminen eri aikoina eri kulttuureissa

4. Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen T 10,11

T10 Oppilas opettelee keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista

mikä koetaan kuvissa tai taiteessa esteettisenä/kauniina/kiinnostavana (värit, muodot, sommittelu, aihe; onko kuva realistinen tai ilmaiseva)

rakennettu ympäristö heijastaa kunkin aikakauden ja kulttuurin arvostuksia

keskustellaan ympäristön ja mediakulttuurin arvoista

television, elokuvien, tietokone-/kännykkäpelien, sarjakuvien ja mainonnan visuaalisten viestien kriittinen tarkastelu ja tutkiminen

T11 Oppilas oppii ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan

arvostetaan muiden oppilaiden työskentelyä ja tuotoksia

käytetään kierrätysmateriaaleja

oman työskentelyn jäljet siivotaan ja työt säilytetään huolella

oppilas tutustuu muiden kulttuurien kuvakulttuureihin

Integraatio muihin oppiaineisiin vuosiluokilla 3-4

Kuvataiteen yhdistämisessä muihin oppiaineisiin huomioidaan, että kuvataidetta ei hyödynnettäisi vain erilaisten projektien kuvittamisessa. Kuvataidetta muihin oppiaineisiin integroitaessa huolehditaan siitä, että myös kuvataiteen omat tavoitteet ja sisällöt toteutuvat. Jotta kuvataiteen useamman eri tavoite- ja sisältöalueen asiat saavutettaisiin, voidaan samassa tehtävässä harjoitella useampaa asiaa esim. värien sekoittamista ja sommittelua/ tilan kuvaamista ja valööriä...

Esimerkkejä kuvataiteen ja muiden oppiaineiden välisestä integraatiosta:

AI: omien kirjainmallien suunnitleminen, oman tarinan kuvittaminen, kuvataidekansion suunnittelu, oman mielipiteen kirjoittaminen tarkastellusta teoksesta, mitä tunteita teksti herättää -maalaus, nukketeatterin lavaste (esim. pahvilaatikkonäyttämö), sarjakuva, oman lehden/julkaisun suunnittelu

MA: kolmiulotteisuus, geometriset muodot, symmetria, origamit

YL: havainnollistava kuvitus (esim. piirtämällä), piirtäminen katsomisen apuna, karttapiirrokset, kierrätystaide, luonnonmuotojen havainnointi, maataide (sommittelu), eläinaiheet/luonto (pehmeän pinnan kuvaaminen erilaisin viivoin, mittasuhteet)

LI: liike kuvassa, harrastusaiheet kuvantekemisen inspiroijina, ihmispatsaiden muodostaminen yksin ja ryhmässä, tanssin ja kuvan yhdistäminen, liikeratojen piirtäminen, liikkuva ihminen mallina

MU: tunnetilamaalaus, rytmien maalaus, äänen ja piirtämisen yhdistäminen, kuvallisen tekemisen aihe musiikista

KS: kädentaidot, suunnittelu, sommittelu

Arviointi

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 3-4

Antaessaan kuvataiteen sanallista arviota tai arvosanaa, opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin.

Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Palaute on monipuolista ja rohkaisee oppilaita omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita kuvataiteessa ovat havainnointi, työskentelyn aloittaminen, työn tekeminen siihen paneutuen ja työn valmiiksi saattaminen. Kuvallisen tuottamisen arvioinnin yhteydessä otetaan huomioon taito käyttää eri ilmaisuvälineitä ja luova toteutustapa. Opinnoissa edistymisen kannalta tulisi havainnoida myös oppilaan edistymistä kuvien vastaanottamiseen ja tulkitsemiseen liittyvien taitojen kehittämisessä.

VUOSILUOKKA 4

Kuvataiteen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-4

Kuvataiteen opetuksen tavoitteita lähestytään omia kuvakulttuureja, ympäristön kuvakulttuureja ja taiteen maailmoja tutkimalla. Sisältöalueet ovat toisiaan täydentäviä ja opetuksessa tarkastellaan myös niiden välisiä yhteyksiä. Sisältöjen valinnan lähtökohtia ovat oppilaille merkitykselliset taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin teokset, tuotteet ja ilmiöt. Sisällöt rakentavat yhteyksiä oppilaille tuttujen ja heille uusien kuvakulttuurien välille. Oppilaita kannustetaan ottamaan osaa opetuksen sisältöjen, tarkasteltavien kuvastojen, työskentelymenetelmien ja välineiden valintaan. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.

S1 Omat kuvakulttuurit:

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti.

Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin.

Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista

Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta

Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä

Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana

Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa

S3 Taiteen maailmat:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta
Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta

Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana

Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen

Sisältöalueet (S1,S2,S3) näkyvät tavoitteissa 3.-4. -luokille soveltuvin osin.

1. VISUAALINEN HAVAITSEMINEN JA AJATTELU T 1,2,3

T1 Oppilas oppii tekemään moniaistisia havaintoja ympäristöstään, taiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen.

Esimerkiksi:

luonnosvihko, kännykkäkuvat, tablettikuvat ja videot taltioinnin ja työskentelyn välineinä
piirtämällä, maalaamalla, rakentelemalla, muovaamalla
luonnonympäristöstä aiheita ammentamalla

T2 Oppilas rohkaistuu keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

tutustutaan kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla yhdessä erilaisia teoksia eri aikakausilta, aihepiirejä ja ilmiöitä

(esim. maalaustaide, valokuvataide, julistetaide, kirjankuvitustaide, mediataide, taide eri aikakausilta; muotoilu, keramiikka, rakennukset...)

taidemuseot, näyttelyt

luodaan hyväksyvää ilmapiiriä omien ja toisten oppilaiden töiden tarkasteluun

T3 Oppilas innostuu ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti
ks. kuvallinen tuottaminen

2. KUVALLINEN TUOTTAMINEN (T4, T5, T6)

T4 Oppilas opettelee käyttämään erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan erilaisia kuvallisen ilmaisun keinoja.

Tekniikoita esimerkiksi:

maalaus- ja piirustustekniikoita, kollaasi/leiketyö

muovailu, rakentelu

yksinkertaiset painotyöt (esim. pressprint)

viivan käyttö erilaisilla piirtimillä

valööriharjoituksia

värien sekoittaminen

sekatekniikat

Materiaaleja esimerkiksi:

erilaiset piirtimet: lyijykynä, hiili, puuvärikynät, erilaiset liidut (vaha/akvarelli), tussit

erilaiset vesiohenteiset värit: vesivärit pullovärit, peitevärit, painovärit

erilaiset paperilaadut ja -koot: piirustuspaperi, akvarellipaperi, väripaperi, kartongit, voimapaperi
kierrätysmateriaalit ja luonnonmateriaalit

muovailumateriaalit: savet, paperi- ja muovailumassat, kipsi

liimat, siveltimet, maalarinteippi, fiksatiivi, pahvit, askartelutikut

aikakausilehdet, sanomalehdet

Oppilaiden omista kuvakulttuureista lähtevät aiheet:

Oppilaan omista kuvakulttuureista ja kokemusmaailmasta lähtevät aiheet voivat olla esimerkiksi:

Lemmikit ja toive-eläimet, lelut, sadut, sarjakuvat, kirjojen kuvitukset, animaatiot, harrastukset, oma perhe, idolit, televisio-ohjelmat, elokuvahahmot, juhlapäiviin ja vuodenaikaan liittyvät teemat.

T5 Oppilas opettelee tavoitteellista kuvallisten taitojen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa harjaannutaan tutkimaan värejä (sekoitukset, valööri, kylmät ja lämpimät värit), muotoja ja pintoja harjoitellaan keskittymistä ja pitkäjänteistä työskentelyä opetellaan työskentelyyn ryhtymistä ja työskentelyn lopettamista opetellaan kunnioittamaan omaa ja toisten työskentelyä

T6 Oppilas tutustuu erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja oppii käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omista kuvissa.

Esimerkiksi:

media, kuvakerronta esim. sarjakuvat, video, animaatio, elokuva, kirjallisuuskuvakoot, kuvakulmat, kuvien rajaaminen vaikuttamisen keinoina

taide-, peli-, uutis- ja mainoskuvien katsominen yhdessä. Keskustellaan, mihin kuvilla pyritään ja miksi erilaisia kuvia tehdään.

3. VISUAALISEN KULTTUURIN TULKINTA T 7,8,9

T7 Oppilas oppii tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta kuvissa

pohditaan todellisuuden ja fiktion suhdetta erilaisissa kuvissa yhdessä keskustellen (sadut, tarinat, faktat, fantasiat)

innostetaan oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omista kuvissaan.

T8 Oppilas opettelee tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuvaan.

Esimerkiksi:

mitä tekijä on halunnut kuvallaan viestittää?

mikä on teoksen tausta, jos mahdollista selvittää?

mitä kukin oppilas näkee kuvassa? Tulkinnat vaihtelevat katsojan mukaan.

mitä yhteiskunnallisia arvostuksia teos heijastaa? (kuvatut aiheet, kenestä tehdään muotokuva, mitä asioita korostetaan, mikä on ajan kauneuskäsitys...)

taideteoksiin liittyvien merkityksien tarkastelu

T9 Oppilas oppii kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omista kuvissaan

Esimerkiksi:

käsillä ja kepeillä/tikuilla maalaaminen (luolamaalausten tyyliin)

täplämaalaus (pointillismi)

afrikkalainen taide (naamiot, veistokset, puvut)

nykytaide

ornamentiikka, koristetaide

ihmisen kuvaaminen eri aikoina eri kulttuureissa

4. Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen T 10,11

T10 Oppilas opettelee keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista

mikä koetaan kuvissa tai taiteessa esteettisenä/kauniina/kiinnostavana (värit, muodot, sommittelu, aihe; onko kuva realistinen tai ilmaiseva)

rakennettu ympäristö heijastaa kunkin aikakauden ja kulttuurin arvostuksia

keskustellaan ympäristön ja mediakulttuurin arvoista

television, elokuvien, tietokone-/kännykkäpelien, sarjakuvien ja mainonnan visuaalisten viestien kriittinen tarkastelu ja tutkiminen

T11 Oppilas oppii ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan

arvostetaan muiden oppilaiden työskentelyä ja tuotoksia

käytetään kierrätysmateriaaleja

oman työskentelyn jäljet siivotaan ja työt säilytetään huolella

oppilas tutustuu muiden kulttuurien kuvakulttuureihin

Integraatio muihin oppiaineisiin vuosiluokilla 3-4

Kuvataiteen yhdistämisessä muihin oppiaineisiin huomioidaan, että kuvataidetta ei hyödynnettäisi vain erilaisten projektien kuvittamisessa. Kuvataidetta muihin oppiaineisiin integroitaessa huolehditaan siitä, että myös kuvataiteen omat tavoitteet ja sisällöt toteutuvat. Jotta kuvataiteen useamman eri tavoite- ja sisältöalueen asiat saavutettaisiin, voidaan samassa tehtävässä harjoitella useampaa asiaa esim. värien sekoittamista ja sommittelua/ tilan kuvaamista ja valööriä...

Esimerkkejä kuvataiteen ja muiden oppiaineiden välisestä integraatiosta:

AI: omien kirjainmallien suunnitteleminen, oman tarinan kuvittaminen, kuvataidekansion suunnittelu, oman mielipiteen kirjoittaminen tarkastellusta teoksesta, mitä tunteita teksti herättää -maalaus, nukketeatterin lavaste (esim. pahvilaatikkonäyttämö), sarjakuva, oman lehden/julkaisun suunnittelu

MA: kolmiulotteisuus, geometriset muodot, symmetria, origamit

YL: havainnollistava kuvitus (esim. piirtämällä), piirtäminen katsomisen apuna, karttapiirokset, kierrätystaide, luonnonmuotojen havainnointi, maataide (sommittelu), eläinaiheet/luonto (pehmeän pinnan kuvaaminen erilaisin viivoin, mittasuhteet)

LI: liike kuvassa, harrastusaiheet kuvantekemisen inspiroijina, ihmispatsaiden muodostaminen yksin ja ryhmässä, tanssin ja kuvan yhdistäminen, liikeratojen piirtäminen, liikkuva ihminen mallina

MU: tunnetilamaalaus, rytmien maalaus, äänen ja piirtämisen yhdistäminen, kuvallisen tekemisen aihe musiikista

KS: kädentaidot, suunnittelu, sommittelu

Arviointi

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 3-4

Antaessaan kuvataiteen sanallista arviota tai arvosanaa, opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin.

Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Palaute on monipuolista ja rohkaisee oppilaita omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita kuvataiteessa ovat havainnointi, työskentelyn aloittaminen, työn tekeminen siihen paneutuen ja työn valmiiksi saattaminen. Kuvallisen tuottamisen arvioinnin yhteydessä otetaan huomioon taito käyttää eri ilmaisuvälineitä ja luova toteutustapa. Opinnoissa edistymisen kannalta tulisi havainnoida myös oppilaan edistymistä kuvien vastaanottamiseen ja tulkitsemiseen liittyvien taitojen kehittämisessä.

5 – 6 VUOSILUOKAT

5. VUOSILUOKKA

5 - 6.vuosiluokilla kuvataiteessa syvennetään ja kerrataan aiemmin alaluokilla opittuja tietoja ja taitoja sekä luodaan pohja 7.luokan opinnoille. 5- 6. -luokkalaiset etsivät yhteyksiä oman elämän, elinympäristön ja taiteen välille.

Kuvataiteen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 5 -6

Kuvataiteen opetuksen tavoitteita lähestytään omia kuvakulttuureja, ympäristön kuvakulttuureja ja taiteen maailmoja tutkimalla. Sisältöalueet ovat toisiaan täydentäviä ja opetuksessa tarkastellaan myös niiden välisiä yhteyksiä. Sisältöjen valinnan lähtökohtia ovat oppilaille merkitykselliset taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin teokset, tuotteet ja ilmiöt. Sisällöt rakentavat yhteyksiä oppilaille tutturen ja heille uusien kuvakulttuurien välille. Oppilaita kannustetaan ottamaan osaa opetuksen sisältöjen, tarkasteltavien kuvastojen, työskentelymenetelmien ja välineiden valintaan. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.

Viidennellä ja kuudennella luokalla syvennetään edelleen jo aiemmilla luokilla opittuja asioita: värioppia (pää-, vasta- ja välivärit, kylmät ja lämpimät värit), kuvan rakentamisen keinoja, tilan kuvaamista ja kuvallisen ilmaisun tekniikoita. Ympäristöä havainnoidaan arkkitehtuurin ja erilaisten kuvakulttuurien näkökulmasta. Historian opiskelu antaa hyvän kehyksen tutustua menneen ajan taidekäsitteisiin sekä arkkitehtuurin ja esteettisten arvojen kehittymiseen. Kuvallisen viestinnän keinoja harjoitellaan osana medialukutaitoa (kuvakoot, kuvakulmat, kuvan rajausta). Ihmisen kuvaamista voidaan lähestyä kulttuurisesti, eri tekniikoin ja taidekuviin tutustuen muoto- ja omakuvien, mittasuhteiden (keho, kasvot) ja ilmeiden kautta. Luonnosten tekoa harjoitetaan osana työskentelyprosessia. Luonnosvihkoa voidaan käyttää myös omien kuva-aiheiden keräämiseen.

Vantaalla opiskellaan jokaisella vuosiluokalla kaikkia kuvataiteen sisältöalueita (S1 , S2, S3) seuraavasti:

S1 Omat kuvakulttuurit:

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti

Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin

Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana

Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista

Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta

Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä

Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana

Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

S3 Taiteen maailmat:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta

Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta

Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana

Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.

KUVATAITEEN OPETUKSEN TAVOITTEET 5 - 6 LUOKILLA

1.VISUAALINEN HAVAITSEMINEN JA AJATTELU

T1 oppilas oppii havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen (L1, L3, L4, L5).

T2 oppilas rohkaistuu keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista (L2, L4, L5, L6).

T3 oppilas innostuu ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen (L2, L3, L4, L5).

2.KUVALLINEN TUOTTAMINEN

T4 oppilas oppii soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan (L2, L3, L5, L6)

Oppilas oppii käyttämään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana taideteoksia eri aikakausilta, eri ympäristöistä ja eri kulttuureista.

Oppilaan yksilölliset tarpeet huomioidaan ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä.

T5 oppilas oppii kehittämään kuvallisia taitojaan tavoitteellisesti yksin ja ryhmässä (L1, L2, L3, L5)

Tavoitteellisessa työskentelyssä liikutaan kohti päämäärää pohdinnan, ideoinnin, suunnittelun, työprosessin ja arvioinnin kautta.

T6 oppilas tutustuu erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja oppii käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan (L1, L2, L4, L7)

Kokeillaan ja havainnoidaan erilaisia kuvanrakentamisen keinoja, kuten sommittelun perusteita, värioppia ja tilan kuvaamista. Harjoitellaan viestimään käyttämällä kuvallisen vaikuttamisen keinoja, kuten rajaamista, värien käyttöä, kuvakokoja- ja kulmia sekä kuvan ja tekstin yhdistämistä.

Tutustutaan erilaisiin kulttuureihin, uskontoihin ja muihin vaikuttimiin taidekuvien taustalla Vantaalla, Suomessa ja maailmalla.

3.VISUAALISEN KULTTUURIN TULKINTA

T7 oppilas oppii tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta (L1, L2, L4, L5).

T8 oppilas oppii tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin (L1, L4, L5, L6)

Kuvien tarkastelussa voidaan esimerkiksi

- tutkia kuvan tunnelmaa ja sen herättämiä ajatuksia
- mitä teoksessa tapahtuu?
- miksi/mihin tarkoitukseen kuva/teos on tehty?
- onko kyseessä fakta, fiktio tai fantasia
- miten ja millä materiaalilla teos on tehty
- pohtia taiteilijan työtä/roolia ja taiteen tekemistä
- miten aika/aikakausi näkyy tarkastelun kohteessa

Oppilasta innostetaan tekemään luovia sovelluksia ja kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan.

T9 oppilas harjaantuu soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan (L1, L2, L5, L6).

Tutustutaan sekä suomalaiseen että muun maailman taiteisiin ja pohditaan niiden välistä vuoropuhelua aikalaistaiteen kanssa. Sisällöt ja aiheet voivat syntyä näistä lähtökohdista - historian ja tämän päivän välisistä yhteyksistä.

4.ESTEETTINEN, EKOLOGINEN JA EETTINEN ARVOTTAMINEN

T10 oppilas oppii keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista (L3, L4, L6, L7)

Esimerkiksi:

- miten mainonta ja viihde vaikuttavat ajatuksiimme ja arvostuksiimme
- mitä arvoja taide edustaa

miten taide ja media vaikuttavat kauneuskäsityksiimme
miten taiteen avulla voidaan vaikuttaa/ilmaista mielipiteitä
miten arkkitehtuuri/kaupunkisuunnittelu vaikuttaa meihin

Oppilas harjoittelee medialukutaitoa tutustumalla mediakulttuuriin, keskustelemalla ja itse tekemällä. Omat esitykset voivat olla esim. pieniä elokuvia, sarjakuvia, valokuvia, lehtiä, mainoksia, uutisia tai näytelmiä. Tämä voidaan yhdistää äidinkielen opetukseen.

T11 oppilas oppii ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan (L1, L2, L4, L7)

Oppilas perehtyy visuaaliseen taiteeseen ja kulttuuriin vierailemalla lähiseudun kulttuuritarjonnoissa (Vantaan kulttuuripalvelut, pääkaupunkiseudun näyttelyt, museot ym.) mahdollisuuksien mukaan vähintään kerran 4.-6.- luokkien aikana.

Tutustutaan erilaisiin kulttuureihin, uskontoihin ja muihin vaikuttimiin taidekuvien taustalla Vantaalla, Suomessa ja maailmalla.

ESIMERKKEJÄ TYÖSKENTELYN TUEKSI - KESKEISIÄ KÄSITTEITÄ 5. ja 6. LUOKAN KUVATAIDEOPETUKSEEN

KUVAN RAKENTAMINEN

Värioppi:

pää- ja välivärit

vastavärit

lämpimät- ja kylmät värit

tummuusaste

Valo ja varjo

Muoto

Sommittelun perusteet (tasapaino, jännite, rytmi)

Tilan kuvaamisen keinot

Kuvakoot, kuvakulmat, kuvan rajaaminen

Muita:

Kuvan kohtaaminen

Muotoilu ja arkkitehtuuri (esimerkiksi tutustutaan arkkitehtuurin peruselementteihin ja muotoiluprosessiin)

Taiteen eri ilmenemismuodot (esimerkiksi taidemaalaus, kuvanveisto, valokuvataide, taidegrafiikka, installaatio, ympäristötaide, videotaide, performanssi, piirrostaide, sarjakuva, graffititaide)

Eri aikojen ja eri kulttuurien erilaiset taidekäsitykset

Erilaiset kuvakerronnan muodot: sarjakuva, video/elokuva, animaatio

Kuvankäsittelyn perusteet mahdollisuuksien mukaan

INTEGROINTI MUIHIN OPPIAINEISIIN

Kuvataidetta voidaan käyttää eheyttävään opetukseen esimerkiksi seuraavasti:

Äidinkieli

Tarinoiden kuvitus, sarjakuvakerronta, jännitystarinan miljöö piirrettynä tai rakennettuna pienoismallina esim. Pahvilaatikkoon, runon kuvitus, pelikorttien suunnittelu ja toteutus eri taidetyyleillä, erilaisten henkilöhahmojen luominen, kirjan kansikuvan suunnittelu

Biologia/maantieto

Eläinmaalaukset, maisema, yksityiskohdat kasveista, origamit, maataide, ympäristötaide, eri kulttuurien taide, ihmisen kuvaaminen (kehon mittasuhteet, kasvojen kuvaaminen edestä/sivulta, croquis)

Historia

Egyptin taide, kampakeraaminen taide, kalliomaalaukset isoina ryhmitöinä, korut, aseet, viikingit (esim. animaatio). Taiteen tehtävä ja kehitys eri aikoina.

Matematiikka

Geometrinen taide (esim. Klee, Picasso, kubismi), sommittelu, perspektiivi, kolmiulotteisuus, pinnan jakaminen viivoitinta ja harppia käyttäen (lyijykynä/vesivärit/liidut), tila, kubistinen ihminen.

Uskonto ja elämäntutkimustieto

Tunteet, identiteetti ja erilaiset arvot, luontosuhde, ystävyys, onnellinen elämä ja maailman kulttuurit kuvissa

ARVIOINTI

Antaessaan kuvataiteen sanallista arviota tai arvosanaa opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa, oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa ja jatkuvaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Palaute on monipuolista ja rohkaisee oppilaita omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita kuvataiteessa ovat havainnointi, työskentelyn aloittaminen, työn tekeminen siihen paneutuen ja työn valmiiksi saattaminen eli työskentelyprosessi. Kuvallisen tuottamisen arvioinnin yhteydessä otetaan huomioon taito käyttää eri ilmaisuvälineitä ja luova toteutustapa.

Harjoitellaan itsearvioinnin tekemistä työskentelyprosessista sekä valmiista työstä. Harjoitellaan vertaisarviointia ja antamaan hyväksyvää ja arvostavaa palautetta. Oppilaiden kanssa keskustellaan arviointiperusteista ja laaditaan yhdessä tavoitteet valtakunnalliset kriteerit huomioiden.

Opinnoissa edistymisen kannalta tulisi havainnoida myös oppilaan edistymistä kuvien vastaanottamiseen ja tulkittamiseen liittyvien taitojen kehittämisessä.

Oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin taideoppimisen ulottuvuuksiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositolodistusta varten opettaja käyttää kuvataiteen valtakunnallisia arviointikriteereitä.

Työskentelytaidot

Työn aloittaminen - työssä eteneminen - työn valmiiksi saattaminen
Palautteen vastaanottaminen ja antaminen sekä itsearviointi

Työskentelyprosessi:

Työn suunnittelu
Luonnostelu
Itsenäinen ja ryhmätyöskentely
Työhön keskittyminen ja työrauhan antaminen
Työskentelyprosessin ja valmiin työn arviointi
Työympäristöstä ja sen siisteydestä huolehtiminen

6. VUOSILUOKKA

5 - 6.vuosiluokilla kuvataiteessa syvennetään ja kerrataan aiemmin alaluokilla opittuja tietoja ja taitoja sekä luodaan pohja 7.luokan opinnoille. 5- 6. -luokkalaiset etsivät yhteyksiä oman elämän, elinympäristön ja taiteen välille.

Kuvataiteen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 6

Kuvataiteen opetuksen tavoitteita lähestytään omia kuvakulttuureja, ympäristön kuvakulttuureja ja taiteen maailmoja tutkimalla. Sisältöalueet ovat toisiaan täydentäviä ja opetuksessa tarkastellaan myös niiden välisiä yhteyksiä. Sisältöjen valinnan lähtökohtia ovat oppilaille merkitykselliset taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin teokset, tuotteet ja ilmiöt. Sisällöt rakentavat yhteyksiä oppilaille tuttuun ja heille uusien kuvakulttuurien välille. Oppilaita kannustetaan ottamaan osaa opetuksen sisältöjen, tarkasteltavien kuvastojen, työskentelymenetelmien ja välineiden valintaan. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.

Viidennellä ja kuudennella luokalla syvennetään edelleen jo aiemmilla luokilla opittuja asioita: värioppia (pää-, vasta- ja välivärit, kylmät ja lämpimät värit), kuvan rakentamisen keinoja, tilan kuvaamista ja kuvallisen ilmaisun tekniikoita. Ympäristöä havainnoidaan arkkitehtuurin ja erilaisten kuvakulttuurien näkökulmasta. Historian opiskelu antaa hyvän kehyksen tutustua menneen ajan taidekäsityksiin sekä arkkitehtuurin ja esteettisten arvojen kehittymiseen. Kuvallisen viestinnän keinoja harjoitellaan osana medialukutaitoa (kuvakoot, kuvakulmat, kuvan rajausta). Ihmisen kuvaamista voidaan lähestyä kulttuurisesti, eri tekniikoin ja taidekuviin tutustuen muoto- ja omakuvien, mittasuhteiden (keho, kasvat) ja ilmeiden kautta. Luonnosten tekoa harjoitetaan osana työskentelyprosessia. Luonnosvihkoa voidaan käyttää myös omien kuva-aiheiden keräämiseen.

Vantaalla opiskellaan jokaisella vuosiluokalla kaikkia kuvataiteen sisältöalueita (S1 , S2, S3) seuraavasti:

S1 Omat kuvakulttuurit:

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti

Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin

Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana

Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista

Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta

Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä
Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana
Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

S3 Taiteen maailmat:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta
Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta
Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana
Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.

KUVATAITEEN OPETUKSEN TAVOITTEET 5 - 6 LUOKILLA

1.VISUAALINEN HAVAITSEMINEN JA AJATTELU

T1 oppilas oppii havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen (L1, L3, L4, L5).
T2 oppilas rohkaistuu keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista (L2, L4, L5, L6).
T3 oppilas innostuu ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen (L2, L3, L4, L5).

2.KUVALLINEN TUOTTAMINEN

T4 oppilas oppii soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan (L2, L3, L5, L6)

Oppilas oppii käyttämään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana taideteoksia eri aikakausilta, eri ympäristöistä ja eri kulttuureista.

Oppilaan yksilölliset tarpeet huomioidaan ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä.

T5 oppilas oppii kehittämään kuvallisia taitojaan tavoitteellisesti yksin ja ryhmässä (L1, L2, L3, L5)

Tavoitteellisessa työskentelyssä liikutaan kohti päämäärää pohdinnan, ideoinnin, suunnittelun, työprosessin ja arvioinnin kautta.

T6 oppilas tutustuu erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja oppii käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan (L1, L2, L4, L7)

Kokeillaan ja havainnoidaan erilaisia kuvanrakentamisen keinoja, kuten sommittelun perusteita, värioppia ja tilan kuvaamista. Harjoitellaan viestimään käyttämällä kuvallisen vaikuttamisen keinoja, kuten rajaamista, värien käyttöä, kuvakokoja- ja kulmia sekä kuvan ja tekstin yhdistämistä.

Tutustutaan erilaisiin kulttuureihin, uskontoihin ja muihin vaikuttimiin taidekuvien taustalla Vantaalla, Suomessa ja maailmalla.

3.VISUAALISEN KULTTUURIN TULKINTA

T7 oppilas oppii tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta (L1, L2, L4, L5).

T8 oppilas oppii tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin (L1, L4, L5, L6)

Kuvien tarkastelussa voidaan esimerkiksi

- tutkia kuvan tunnelmaa ja sen herättämiä ajatuksia
- mitä teoksessa tapahtuu?
- miksi/mihin tarkoitukseen kuva/teos on tehty?
- onko kyseessä fakta, fiktio tai fantasia
- miten ja millä materiaalilla teos on tehty
- pohtia taiteilijan työtä/roolia ja taiteen tekemistä
- miten aika/aikakausi näkyy tarkastelun kohteessa

Oppilasta innostetaan tekemään luovia sovelluksia ja kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omista kuvissaan.

T9 oppilas harjaantuu soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omista kuvissaan (L1, L2, L5, L6).

KUVATAITEEN VALINNAISKURSSIT 4 – 6 LUOKILLA

Valinnaisissa kuvataiteen opinnoissa syvennetään ja laajennetaan kaikille yhteisten kuvataideopetuksen tavoitteita ja sisältöjä. Koulujen vuosisuunnitelmissa täsmentyy valinnaiskurssien sisältö ja kuvataiteen osuus monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa.

Kuvataiteen valinnaisiin lyhytkursseihin voidaan valita sisältöjä, joilla rikastetaan tai syvennetään yhteistä kuvataideopetusta.

4. -6. -luokilla tarjotaan valinnaiskursseja jokaisesta taide- ja taitoaineesta. Oppilas valitsee vuosittain kaksi eri valinnaisainetta.

Kuvataiteen valinnaiskurssit arvioidaan yhdessä kaikille yhteisen kuvataideopetuksen kanssa.

7 – 9 VUOSILUOKAT

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Vuosiluokilla 7-9 oppilaita ohjataan syventämään omakohtaista suhdettaan kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin sekä asettamaan määrätietoisia tavoitteita toiminnalleen. Opetuksessa vahvistetaan oppilaiden kuvallisen tuottamisen taitoja sekä kannustetaan häntä toimimaan erilaisissa visuaalisissa ympäristöissä. Oppilaita harjaannutetaan tutkimaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä sekä käyttämään niitä osallistumisen ja vaikuttamisen muotoina. Opetuksessa kehitetään yhdessä toimimisen taitoja sekä rakennetaan yhteyksiä ajankohtaisiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin toimintatapoihin ja ilmiöihin. Opetus harjaannuttaa hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä luovasti, kriittisesti ja vastuullisesti. Oppilaille tarjotaan riittäviä edellytyksiä perusopetuksen jälkeisille opinnoille sekä huomioidaan työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavia yleisiä valmiuksia.

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9
Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisulla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 7-9 tuetaan tutkivaa ja ilmiökeskeistä työskentelyä taiteen traditioita ja aikalaistaiteen toimintatapoja hyödyntämällä. Opetuksessa luodaan mahdollisuuksia verkko- ja mediaympäristöjen monipuoliselle käytölle, taiteidenvälisille ja koulun ulkopuolisille projekteille sekä globaalien kysymysten käsittelylle.
Vantaan ja muun pääkaupunkiseudun museot, galleriat ja muut kulttuurilaitokset sekä luonnonympäristöt ovat olennaisia kuvataiteen oppimisympäristöjä, jotka mahdollistavat autenttisen taidekokemuksen ja aktiivisen yhteistyön visuaalisen alan asiantuntijoiden kanssa.

Ohjaus, tuki ja eriyttäminen kuvataiteessa vuosiluokilla 7-9
Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuuksiin rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia. Vuosiluokilla 7-9 tavoitteena on vahvistaa oppilaan osaamista kuvataiteessa perusopetuksen jälkeisiin opintoihin valmistavasta näkökulmasta.

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 7-9

Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Oppilaita ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltuihin taideoppimisen ulottuvuuksiin.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kuvataiteen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kuvataiteen oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso kuvataiteen valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Kuvataiteessa oppilaan osaaminen kehittyy kaikissa opetuksen tavoitteissa kuvatuilla taideoppimisen ulottuvuuksilla oppimäärän päättymiseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN KUVATAITEESSA

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet on otettu huomioon valtakunnallisessa kuvataiteen tavoitteiden ja keskeisten sisältöalueiden määrittelyssä. Laaja-alaisen osaamisen alueet, monialaiset oppimiskokonaisuudet ja toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet tukevat opetuksen eheyttämistä.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Oppilaita ohjataan ottamaan vastuuta omasta kuvallisesta työskentelystään, tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta sekä oman työskentelyprosessin arvioinnista. Oppilaiden kanssa harjoitellaan moniaistista havainnointia. Oppilaat kehittävät kuvallista ajatteluaan käyttämällä havaintojaan ja omia kokemuksiaan sekä soveltamalla alaluokilla oppimiaan kuvanrakentamisen keinoja työskentelyssään. Oppilaita rohkaistaan käyttämään kuvittelukykyään luoviin ratkaisuihin.

Oppilaiden kanssa harjoitellaan tutkivaa lähestymistapaa kuvallisia tehtäviä tehdessä; kokeilua, luonnostelua, ideoiden kehittelyä ja eri lähteiden käyttöä. Oppilaita ohjataan soveltamaan eri oppiaineiden tunneilla saamaansa tietoa kuvataiteen opinnoissaan.

Taideteokset lähtökohtana ja taidetyöskentely syventävät esteettistä ja eettistä ajattelua herättämällä tunteita ja luomalla uusia oivalluksia.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilaiden kuvataiteen, kulttuurin ja mediaympäristön tuntemusta syvennetään. Oppilaita ohjataan tunnistamaan ja tulkitsemaan kulttuurisia viestejä sekä taiteen ja kulttuurin eri ilmenemismuotoja.

Oppilaita ohjataan näkemään ja arvostamaan myös toisten oppilaiden töitä.

Oppilaita kannustetaan nauttimaan kuvallisesta itseilmaisusta ja tekemisestä. Oppilaat saavat kokemuksia yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Kuvataidetunneilla tutustutaan myös taiteella vaikuttamisen keinoihin. Oppilaat tuntevat suuren osan tärkeimmistä vantaalaisista ja muun pääkaupunkiseudun taide- ja kulttuurilaitoksista. Oppilaat tuntevat paikallista kulttuuriperintöä ja siihen liittyviä arvoja.

Oppilaita kannustetaan edistämään esteettisyyttä ja nauttimaan sen eri ilmenemismuodoista omassa ympäristössään.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Yhdessä toisten kanssa työskennellessään oppilaat voivat kehittää tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Oppilaat oppivat ottamaan vastuuta itsestä, toisista ja arjen sujumisesta. Oppilaat kantavat vastuuta oppimisympäristön siisteydestä, työvälineistä, työturvallisuudesta ja ilmapiiristä. Oppilaat

saavat ohjausta mainosviestinnän ja mediakulttuurin vaikutusten tarkasteluun. Oppilaat oppivat kriittistä suhtautumista kuluttamiseen. Heitä ohjataan tarkastelemaan omia kulutustottumuksiaan kestäväen tulevaisuuden näkökulmasta.

Oppilaita kannustetaan nauttimaan kuvallisesta työskentelystään. Oppilaita ohjataan huomioimaan visuaalisuuden merkitys omassa elämässään.

L4 Monilukutaito

Oppilaat harjoittelevat analyttistä, kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa. Kuvataideopetuksessa huomioidaan eri katsomukset, esimerkiksi islamin kuvakielto. Tutkittavien viestien valinnassa painotetaan oppilaille merkityksellisiä viestimiä sekä vapaa-ajan tekstejä/kuvia. Oppilaan kuvanlukutaitoa syvennetään käyttämällä erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä. Oppilaat etenevät arkikielestä vähitellen kohti kuvataiteen kielen hallintaa. Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Oppilaita ohjataan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa omissa töissään, projekteissaan ja esityksissään. Opetuksessa kannustetaan etsimään itselle sopivia ilmaisutapoja ja käyttämään tieto- ja viestintäteknikkaa työskentelyn ja tuotosten dokumentoinnissa ja arvioinnissa mahdollisuuksien mukaan. Oppilaita ohjataan turvalliseen ja eettisesti kestäväen tieto- ja viestintäteknologian käyttöön sekä lähdekriittisyyteen.

Oppilaille selvennetään tietoturvan perusteet sekä nettietiketti.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Oppilaat oppivat tunnistamaan omat vahvuutensa kuvantekijänä ja kehittämään niitä. Oppilaille esitellään visuaalisen alan ammatteja ja ammatteja, joissa visuaalisuuden kehittämisestä on hyötyä. Oppilaita ohjataan työskentelemään pitkäjänteisesti ja vastuullisesti. Heitä rohkaistaan oma-aloitteisuuteen, ryhmässä toimimiseen sekä itselleen uusien asioiden kokeilemiseen. Oppilaat oppivat hallitsemaan työprosessia, johon kuuluvat suunnittelu, kokeileminen, toteutus, johtopäätökset ja arviointi. Sattuman osuus uusien ideoiden kehittämisessä huomioidaan. Epäonnistumisiin opetellaan suhtautumaan rakentavasti. Harjoitellaan sinnikkyyttä töiden kunnolla valmiiksi tekemisessä.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestäväen tulevaisuuden rakentaminen

Oppilaat osallistuvat oman opiskelunsa, yhteisen koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Oppilaat näkevät omia ja toisten töitä koulun seinillä jatkuvissa näyttelyissä. Oppilaita ohjataan ymmärtämään omien elämäntapojen ja tekojen merkitys lähiyhteisölle, yhteiskunnalle ja luonnolle. Lajittelemalla kuvataiteen tunneilla käytetyt materiaalit ja eri materiaaleja kierrättämällä oppilaat voivat osallistua kestäväen kehityksen edistämiseen. Oppilaat tutustutetaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin vaikuttamisen mahdollisuuksiin.

OPETUKSEN TAVOITTEET KUVATAITEESSA VUOSILUOKILLA 7 - 9

1.Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu

T1 oppilas oppii havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä (L1, L3, L4, L5).

T2 oppilas rohkaistuu keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään (L2, L4, L5, L6).

T3 oppilas innostuu ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä (L2, L3, L4, L5).

Visuaalisen havaitsemisen ja ajattelun arvioinnin kohteet

Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen.

Havaintojen ja ajattelun vaikutusten pohtiminen
Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen

2.Kuvallinen tuottaminen

T4 oppilas oppii soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan (L2, L3, L5, L6).

T5 oppilas harjoittelee tutkivaa lähestymistapaa itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä (L1, L2, L3, L5).

T6 oppilas rohkaistuu ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan (L1, L2, L4, L7).

Kuvallisen tuottamisen arvioinnin kohteet
Kuvailmaisun taitojen syventäminen
Tutkivan lähestymistavan käyttäminen
Kuvallisen tuottamisen avulla vaikuttaminen

3.Visuaalisen kulttuurin tulkinta

T7 oppilas oppii soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä (L1, L4, L5, L6).

T8 oppilas oppii tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista (L2, L3, L6, L7).

T9 oppilas oppii soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan (L1, L2, L5, L6).

Visuaalisen kulttuurin tulkinnan arvioinnin kohteet
Kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen
Visuaalisen kulttuurin merkityksen tarkasteleminen
Kulttuuristen kuvailmaisun tapojen soveltaminen

4.Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen

T10 oppilas oppii ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin (L3, L4, L6, L7).

T11 oppilas oppii ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen sekä vaikuttamaan kuvien avulla (L1, L2, L4, L7).

Arvioinnin kohteet esteettisessä, ekologisessa ja eettisessä arvottamisessa
Näkemyksen esittäminen
Kuvallinen ilmaiseminen ja vaikuttaminen

SISÄLTÖALUEET

Kuvallisen työskentelyn lähtökohtana käytetään opetuksen tavoitteisiin liittyviä sisältöalueita: oppilaiden omia kuvakulttuureja (S1), ympäristön kuvakulttuureja (S2) ja taideteoksia vaihdellen (S3). Nämä kolme sisältöaluetta täydentävät toisiaan, joten myös sisältöjen välisiä yhteyksiä on hyvä tarkastella.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti

Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä

Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana

Opetuksessa käsitellään oppilaan omien kuvakulttuurien merkitystä oman elämän sekä oman elinympäristön ja yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista

Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta

Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä.

Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana

Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta

Oppilaat syvenyvät monipuolisesti erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista

Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana

Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

ARVIOINTI

Antaessaan kuvataiteen sanallista arviota tai arvosanaa opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa, oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa ja jatkuvaa.

Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Palaute on monipuolista ja rohkaisee oppilaita omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita kuvataiteessa ovat havainnointi, työskentelyn aloittaminen, työn tekeminen siihen paneutuen ja työn valmiiksi saattaminen eli työskentelyprosessi. Kuvallisen tuottamisen arvioinnin yhteydessä otetaan huomioon taito käyttää eri ilmaisuvälineitä ja luova toteutustapa.

Harjoitellaan itsearvioinnin tekemistä työskentelyprosessista sekä valmiista työstä. Harjoitellaan vertaisarviointia ja antamaan hyväksyvää ja arvostavaa palautetta. Oppilaiden kanssa keskustellaan arviointiperusteista ja laaditaan yhdessä tavoitteet valtakunnalliset kriteerit huomioiden.

Opinnoissa edistymisen kannalta tulisi havainnoida myös oppilaan edistymistä kuvien vastaanottamiseen ja tulkittamiseen liittyvien taitojen kehittämisessä.

Oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin taideoppimisen ulottuvuuksiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositolodistusta varten opettaja käyttää kuvataiteen valtakunnallisia arviointikriteereitä.

KUVATAITEEN VALINNAISKURSSIT VUOSILUOKILLA 7 – 9

Valinnaisissa kuvataiteen opinnoissa syvennetään ja laajennetaan kaikille yhteisten kuvataideopetuksen tavoitteita ja sisältöjä. Koulujen vuosisuunnitelmissa täsmentyy valinnaiskurssien sisältö ja kuvataiteen osuus monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa.

Kuvataiteen valinnaisiin lyhytkursseihin voidaan valita sisältöjä, joilla rikastetaan tai syvennetään yhteistä kuvataideopetusta.

Kuvataiteen laajat valinnaiset opinnot 8-9. luokilla arvioidaan osana yhteisen kuvataideopetuksen kurseja. Pitkän valinnaisen kuvataiteen valinneet oppilaat saavat kuvataiteen päättöarvioinnin 9. luokan lopussa, muut 7. luokan lopussa.

Erityisesti pitkällä valinnaiskursilla oppilaita kannustetaan entistä oma-aloitteellisempaan ja pitkäjänteisempään työskentelyyn. Harjoitellaan omien ideoiden ja kuva-aiheiden kehittelyä valmiiksi töiksi. Yhdeksännellä luokalla oppilaalle *voi tarjota* mahdollisuutta tehdä kuvataiteen päättötyö. Päättötyö on oppilaan oma laaja kuvataideprojekti, jonka oppilas suunnittelee ja toteuttaa alusta loppuun itsenäisesti. Se koostuu *esimerkiksi*: ideoinnista, luonnostelusta, kokeilusta, yhdestä tai useammasta kokonaisuuteen liittyvästä työstä, dokumentoinnista/portfoliosta ja itsearvioinnista. Projektiin kuuluu myös työn/töiden asettaminen näytteille.

ARVIOINTI

Valinnaiskurssit arvioidaan perusopetuksen kriteereiden mukaisesti vuosiluokalle asetettujen tavoitteiden suuntaisesti. Lyhytkurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä. 9. luokan lyhytkurssi voi korottaa 7. luokan päättöarvioinnin arvosanaa.

OPPIAINEIDEN VÄLINEN YHTEISTYÖ YLÄKOULUSSA

MONIALAISET OPPIMISKOKONAISUUDET YLÄKOULUSSA

Vuosiluokilla 7-9 oppimiskokonaisuuksien toteuttaminen edellyttää hyvää ennakosuunnittelua sekä opettajien että muiden asiantuntijoiden sujuvaa yhteistyötä. Kaikki oppiaineet ottavat vuorollaan vastuuta oppimiskokonaisuuksien toteuttamisesta. Opettajat tekevät yhteistyötä niin kokonaisuuksien suunnittelun, toteuttamisen kuin arvioinninkin osalta. Myös oppilailla tulee olla aktiivinen rooli oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa. Oppiaineiden oppisisällöistä syntyy kokonaisuuksia ja linkkejä yli oppiainerajojen. Tavoitteena on kokonaisvaltaisen käsityksen saaminen opiskeltavasta teemasta. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelu ja toteuttaminen yhdessä oppilaiden kanssa tähtää erityisesti laaja-alaisen osaamisen kehittämiseen ja syventämiseen.

ESIMERKKEJÄ KUVATAITEEN JA MUIDEN YLÄKOULUN OPPIAINEIDEN MAHDOLLISISTA YHTEISISTÄ SISÄLLÖISTÄ

äidinkieli

käsitteelliset - sarjakuva, elokuva, animaatio,
mielikuvien luominen - tekstin ja kuvan yhdistäminen, kuvarinnastus, kuvamanipulaatio
graafinen suunnittelu: kirjan kansi, kirjan kuvitus, runokuvitus, juliste, nettisivut, merkki, logo, blogi,
pelit media- ja kuvaviestintä - eri kuvatyypit, kuvalliset ja sanalliset vaikuttamisen keinot, brändi
kuva-analyysi, mediakulttuurin tarkastelu, värit ja visuaaliset viestit, symbolit, ismit (romantiikka, realismi, modernismi,..) jne.

uskonto

eri uskontojen kuvakulttuurit, uskonnollinen taide, taiteen tehtävä, kertomukset, luomismyytit, myytit, symbolit, kirkkojen arkkitehtuuri, kirkkotaide, ornamentiikka, ikonit, alttaritaulut,...

historia/ YH

taidehistoria, kulttuurihistoria, taide ja yhteiskunnalliset muutokset, taiteen tehtävä yhteiskunnassa, poliittinen taide, kantaottavat kuvat, kansanperinne, kansantaide, myytit, arkeologia, arkkitehtuurin historia, elokuvan historia, valokuvauksen historia, kaupungistuminen ja lähiöiden synty

matematiikka

arkkitehtuuri, arkkitehtuurin peruskäsitteet, tila, massa, rakennuspiirrokset, pienoismallien rakentaminen, mittasuhteet, mittakaavat, tilan kuvaamisen keinot (erit. perspektiivit), suuntaisprojektiot, geometria taiteessa, kineettinen taide, ornamenttiikka, pelien suunnittelu, koodaus

fysiikka

värien synty, prisma, värin aallonpituudet, väriympyrä, valo ja varjo, auringonvalo, keinovalo, ilmaperspektiivi, väriperspektiivi, kineettinen taide

maantieto

eri maiden taide, eri maanosien taide, eri maiden ja kulttuurien asumukset, maisema, kartat, heraldiikka, liput,..

biologia

värien näkeminen, väriaistimus, ihmisen mittasuhteet, ihmisten ja eläinten anatomia, croquis-piirustus, kasvit, värien psyykkiset ja fyysiset vaikutukset, vuodenaikojen värit

käsityö

materiaalit, suunnitteluprosessi, kankaanpainanta, tekstiilitaide, tekstiilisuunnittelu, teollinen muotoilu, 3D-tulostaminen, rakennepiirustukset

draama

lavastus, puvustus, valaisu, taiteen tarkastelu, taiteidenvälisyys, moniaistisuus,..

terveystieto

kuvantekeminen itseilmaisuna ja itsetuntemuksen lisääjänä (vrt. taideterapia), luovan työskentelyn tuottama ilo, minäkuva, ulkonäkö, ihmiskuva, ihanteet

musiikki

musiikkimaalaus, taiteidenvälisyys, sommittelun peruskäsitteet (sidottu rytmi - vapaa rytmi, tasapaino, jännite), äänen väri, elokuvamusiikki, musiikkivideo, teatteritaide, musikaali, ooppera, ismit

OPO

visuaalisen alan ammatit, ja visuaalisuudesta hyötyvät ammatit

